

YEMEN'DE ZEYDİLİK İNANCI VE HUSİ HAREKETİ

Önder BOZKURT
İİGM Şube Müdürü

Zeydiliğin Yemen’de ortaya çıkışı Abbasilerin Yemen’de etkin olduğu bir zamana rastlar. Kasım b. İbrahim er-Ressî’nin oğlu Yahya El-Hadi, başka bir deyişle El-Ressî ve taraftarları Yemen’in kuzeyindeki Sa’da bölgesinde 885 yılında kendi adlarıyla anılan bir hanedanlık kurmuşlardır. Bu tarihten itibaren Zeydilik, Yemen’de binlerce yıl sürecek bir etkiye sahip olmuştur.

Dünya medeniyetinin en eski kuruluş yerlerinden biri olan Yemen’i andığımızda, ilk aklımıza gelenler; Hz. Süleyman ve Saba Melikesi Belkıs’ın hikâyesi, kahvenin anavatanı olması, yemeni adlı ayakkabı, Yemen Valisi Ebrehe’nin filleri ile Kâbe’yi yıkmak için Mekte’ye saldırması ve bu orduyu yok eden ebabil kuşları efsanesidir.

Kaynaklarda eski çağda Romalıların, “Arabia felix” (Talihli Yemen); Arapların da

“Yemenü’l Meymun” (Bereketli Yemen) ve “el-Yemen es- Sa’id” (Mutlu Yemen) dedikleri bölgeyi (Karabulut, 2006: 9), milattan takriben 400 sene evvel Herodote, Güney Arabistan’ı dünyanın en zengin memleketi olarak tanıtmıştır. (Yıldırım, 2001: 63)

Yemen birçok medeniyete beşiklik etmiş ve uzun yıllar ilim merkezi olmuştur. Yemen’in ilim merkezi olduğuna bir kanıt olarak; 16. asırda Papa, Vatikan kütüp-

hanesinde ilk defa 10 bin kitap toplamakla övünürken, daha 14. asır başında Yemen’de Tâiz şehrinde Melik Davud kütüphanesinde 100 bin kitap bulunduğu söylenmektedir. Kolay bir usulle yazı öğrettikleri için Yemen’de her zaman okur-yazar nispeti yüksek olmuş ve bu usul, asırlar sonra Sultan Hamid tarafından Osmanlı mekteplerine getirtilmiştir. (<http://www.ekrembugraekinci.com/makale>)

Yemen’in ilim merkezi olmasının yanında tarihte birçok ilklere de imza attığını söyleyebiliriz. Bu duruma, tarımda ulaşmış oldukları ilerlemeyi örnek gösterebiliriz. Bereketli topraklarından daha fazla verim elde etmek için Yemenliler tarihte ilk sulama havuzlarının yapıldığı yerlerden birisi olmuştur. Yemen’de Dene Irmağı üstünde M.Ö. 1000 ila 750 yılları arasında yapılan Magrib (veya Seddel-arim) barajı, harçsız muntazam örülmüş dolgu taşları kurşun çubuklarla bağlanmış, kargir savaklarla donatılmış olmakla birlikte, M.S. 4.yüzyıl ortalarında yıkılmış (bir sel afetine maruz kalmış) ve bu olay Kuran-ı Kerim’de de (Sûre 34) zikredilmiştir. (<http://www2.dsi.gov.tr/duyuru/suforumudonya>)

Bölge, ticari güzergâhlardan biri olan Hindistan’a ulaşan kestirme yolların durağı olması nedeniyle uluslararası rekabette ön plana çıkmış ve özellikle de petrolün bulunmasından itibaren önemli hâle gelmiştir. (Yeşilyurt, 2007: 21)

Yemen’i özellikle dini, siyasi ve sosyal yönleriyle kısaca anlatmayı amaçladığımız bu çalışmada; ilk olarak, ülkenin kısa tarihinden ve Yemen’de geçmişten bu yana özellikle imamet konusundaki görüşleriyle diğer Şii mezheplerden ayrılan Zeydi inancına dair esaslara ve bunun yanında siyasi alanda da oynadığı önemli role değineceğiz. Sonrasında, bu inanç içerisinde ayrı

Yemen’de Main, Seba ve Himyeri dışında, Kehlam ve Kataban devletlerinin de hüküm sürdüğü bilinmektedir.

bir kol olarak yoluna devam eden ve Yemen’de halen süren iç savaşlarda adını sıkça duyduğumuz Husi’lerden bahsederek çalışmayı noktalayacağız. Bu yazının, şu sıralar daha çok iç savaşlarla anılan Yemen’i merak edenler için faydalı olması temennisiyle...

KISA TARİHÇE

Yemen’de Main, Seba ve Himyeri dışında, Kehlam ve Kataban devletlerinin de hüküm sürdüğü bilinmektedir. Yemen’de, Main Devleti olarak bilinen ve Kuran-ı Kerim’de bahsi geçen Ad kavmi, Yemen’in tarihçe bilinen ilk sakinleri olup, Kur’an-ı Kerim’de kendisinden bahsedilen Âd kavminin helak olması da insanlara ibret olsun diye anlatılmaktadır (Karabulut, 2006: 11; Yeşilyurt, 2007: 23). Özellikle Seba melikesi Belkis ile bilinen ülke, uzun yıllar Habeşistan krallığının etkisinde kalmış, Roma ve Perslerin istilasına uğramış ve Hz. Ali tarafından da M.S. 632 yılında İslâm egemenliğine dâhil edilmiştir. Yemen 820’ye kadar halife tarafından gönderilen valilerce yönetilmiştir. 820’den sonraki Yemen tarihi biraz karışık olup, bu tarihten sonra ülkenin değişik bölgelerinde kısa süreli yönetimler kurulmuştur. 1517’den sonra sahneye büyük medeniyet Osmanlılar çıkmış ve bölge yaklaşık 4 asır Osmanlı hâkimiyetinde kalmışsa da Osmanlı devletine tam anlamıyla bağlan-

mamıştır. Osmanlıların bu bölgede başarısız oluşlarının, Zeydi isyanlarıyla alakası olduğu kadar Yemen’e görevli olarak gönderilen Osmanlı paşalarının kendi aralarındaki anlaşmazlık ve çıkar savaşları da önemli bir yer tutmuştur (Saraçoğlu, 2007: 92-94).

Yemen’in muhafazası görevi Osmanlılar için maddi ve manevi açılardan birçok kayıplara neden olmuştur. Çoğu gemiyle giderken daha yolda hayatını kaybetmiş ve bir kısmı da alışmadıkları çöl iklimi ve sâiri hastalıklar sebebiyle vefat etmiştir. Yine bazı askerler savaş yüzünden geri dönemeyip Yemen’de yerli kadınlarla evlenip yerleşmiştir. Yemen’de atası bir Osmanlı askeri olup, hâlâ Türkçe konuşanlar vardır. Hatta Anadolu’da neredeyse her ailenin en az bir ferdi şehit verdiği bu memlekette, bu hazin hatıra türkülerine de konu olmuştur. **“Ano Yemen’dir, giden gelmiyor aceb nedendir?”** ve buna mukabil gelip de nişanlısını başkasıyla evlenmiş bulanların yaktığı **“Göğsü de çapraz düğmelim kimlere kandın/Yemen’e gidenleri dönmez mi sandın?”** gibi içli halk türkülerimiz olmuştur.

Yemen 1. Cihan Harbi’ni müteakip 1918’de İngilizlerce işgal edilmiştir. Kuzey Yemen ise herhangi bir Avrupa ülkesinin sömürgesi durumuna düşmeden 30 Ekim 1918’e kadar Osmanlı yönetiminde kalmıştır. Türkiye Lozan anlaşmasında Kuzey Yemen’in bağımsızlığını ve Güney Yemen’in İngiliz işgaline geçmesini resmen tanımıştır (<http://www.ekrembugraekinci.com/makale>). Kuzey Yemen’in bağımsız olmasından sonra yönetim Zeydi imamlara geçmiştir. Osmanlı Devleti’nin Yemen üzerindeki hâkimiyetinin son bulduğu tarihte Zeydilerin dini lideri olan İmam Yahya 24 Şubat 1924’te kendisini Yemen kralı ilan etmiş ve onun yönetimi 14 Şubat 1948’de

öldürülmesine kadar sürmüştür. Kuzey Yemen 1962’de cumhuriyet rejiminin ilan edildiği tarihe kadar İmam Yahya’nın oğulları tarafından yönetilmiş ve 90’lara kadar yaşanan iç savaşlarla anılmıştır.

Güney Yemen ise 1967’de bağımsızlığını elde edene kadar İngiliz işgalinde kalmıştır. Bu tarihte Güney Yemen, Kuzey Yemen’den ayrı bir devlet olmuş ve 1969’da komünist bir darbe yaşayarak Arap dünyasının “ilk komünist devleti” olmuştur. Güney Yemen’in adı 30 Kasım 1970’de Yemen Demokratik Halk Cumhuriyeti olarak değiştirilmiş ve aynı Kuzey Yemen gibi 1990’lara kadar iç darbe ve çatışmalarla anılmıştır. Nihayet uzun gayretler neticesinde, Kuzey ve Güney Yemen, Nisan 1990’da bir birleşme anlaşması imzalamış ve bu anlaşma uyarınca, 22 Mayıs 1990’da birleşme gerçekleştirilmiştir.

ZEYDİLİK

Yemen, İslâm davetine ilk icabet eden beldelerdendir. Yemen’e İslâm, Hz. Muhammed (sav)’in sağlığında girmiştir. Hazret-i Peygamber’in (sav) “Allahım! Şam ve Yemen’imizi bize mübarek eyle!” duasına kavuşmuştur (<http://www.ekrembugraekinci.com/makale>). Hz. Muhammed (sav) Medine’de İslâm devletini kurduğunda Yemen İran nüfuzu altındaydı ve Resulullah (sav), H. 9. yılda Hz. Ali (r.a.)’yi halkını İslâm’a davet etmesi için Yemen’e göndermiştir. Hz. Ali (r.a.)’nin daveti etkili olmuş ve Yemen halkı kitleler halinde İslâm’a girmiştir (<http://www.yemenkonso-lolugu.com/yemen>). Hicrî üçüncü asra gelindiğinde ise, Yemen’de üç mezhebin bulunduğunu görüyoruz. Bunlar “Şâfiilik, İsmâîlîlik ve Zeydîlik”tir (Toru, 2006: 26).

Yemen nüfusunun önemli bir kısmı (yaklaşık % 60-65) Sünnî olup, gele-

Yemen, İslâm
davetine ilk
icabet eden
beldelerdendir.
Yemen’e İslâm,
Hz. Muhammed
(sav)’in sağlığında
girmiştir. Hazret-i
Peygamber’in (sav)
“Allahım! Şam
ve Yemen’imizi
bize mübarek
eyle!” duasına
kavuşmuştur.

neksel olarak Şâfiî mezhebini takip etmektedir. İkinci büyük mezhep grubu ise Şii mezhebi olarak kabul edilen Zeydîliktir. Yemen’de Kuzey Yemen *Zeydiler*, Güney Yemen ise *Sünniler* demektir. Zeydiliğin ortaya çıkış sürecini şu şekilde özetleyebiliriz:

Hz. Hüseyin’in torunu Zeyd b. Ali’nin Emevîler’e karşı isyan etmesi ile başlayan Zeydîlik hareketi, onun ölümü ile sona ermemiş aksine zaman içerisinde daha da güçlenerek yaygınlık kazanmıştır. Bu mezhebe bağlı olanlar Ali b. Zeynelâbidîn’den sonra imam olarak, onun oğlu Zeyd’i kabul etmişlerdir. Zeyd bin Ali bin Hüseyin bin Ali El-Murtaza’nın, bu mezhebin kurucusu olduğu bilinmektedir (Yeşilyurt, 2007: 45).

Zeydiler, Hazar Denizi’nin güneyinde, bugünkü İran’ın Gilan, Mazenderan ve Gulistan vilayetlerinin yer aldığı bölgede, Hasan b. Zeyd’in öncülüğünde tarihe Taberistan Zeydîliği diye geçen bir devlet kurmuşlardır. Taberistan’dan ayrıldıktan sonra bir siyasî birlik oluşturmamayan Zeydîler, Taberistan Zeydîleri olarak bil-

hassa Safevîler dönemindeki İmâmî Şiîliğin baskısı altında kimliklerini kaybederek erimişlerdir (Yaşaroğlu, 2012: 8,13-168).

Zeydiliğin Yemen’de ortaya çıkışı ise Abbasilerin Yemen’de etkin olduğu bir zamana rastlar. Kasım b. İbrahim er-Ressî’nin oğlu Yahya El-Hadi, başka bir deyişle El-Ressî ve taraftarları Yemen’in kuzeyindeki Sa’da bölgesinde 885 yılında kendi adlarıyla anılan bir hanedanlık kurmuşlardır. Bu tarihten itibaren Zeydilik, Yemen’de binlerce yıl sürecek bir etkiye sahip olmuştur (Yeşilyurt, 2007: 49).

Özellikle imamet konusundaki görüşleriyle diğer Şii mezheplerden ayrılan Zeydilik, başta Yemen olmak üzere bazı İslam ülkelerinde varlığını günümüze kadar sürdürebilmiştir. Ancak esas olarak Zeydîliği günümüze taşıyanlar, Yemen Zeydîleri olmuştur. Bugünkü Yemen’in kuzeyi Zeydiliğin ana vatanı olarak kabul edilmiştir (Büyükkara, 2013: 335-336).

Şiîliğin kollarından birisi olan Zeydi inanışında, diğer mezhep kolları gibi, imamlık konusuna önem verilmektedir. İmamet konusunda, herhangi bir ayırım gözetmeden, yani Hz. Hüseyin ve Hz. Hasan arasında ayırım yapmaksızın, doğrudan Hz. Fatma’nın evlatlarına ait olduğunu ileri sürmüşlerdir. Zeydi inanışında, İmam’ın Hz. Peygamber (s.a.v) soyundan gelmesi gerekmektedir. Dolayısıyla Osmanlı Devleti yönetiminde Yemen’de sık sık çıkan isyanlarda İmamların gördüğü desteği bu mezhebin esaslarında da aramak yerinde olacaktır (Yeşilyurt, 2007: 44-49). Bu yüzden Zeydilerin tarih boyunca halifeye karşı çıkışları pek şiddetli olmuştur. Yemen’de Zeydilerin bu muhalefetine karşı Şafililerin Osmanlı Hilafeti ile bir sorunları olmamıştır. Ancak Şafii nüfusun desteği bile Zeydi isyanlarını bastırma-ya yetmemiştir (Gökarp, 2006: 129).

Şu hususu belirtmek gerekir ki, Zeydilik, diğer Şii fırkalardan farklıdır. Diğer kollar gibi Hz. Ebubekir ve Hz. Ömer hakkında kötileyici sözlerden kaçınmaktadırlar. Sadece halifelere değil sahabilere karşı da farklı görüş barındırmaktadır. Ehl-i sünnete en yakın ve ılımlı bir koldur. Bundan dolayı Zeydiyye'nin *usûl* de mutezili, *fûru* da hanefi olduğu görüşü neredeyse klişeleşmiş bir ifade olarak pek çok araştırmacı tarafından kaydedilmiştir (Yaşaroğlu, 2012: 119).

HUSİLER

İslam tarihinin ilk dönemlerinden itibaren, özellikle imamet nazariyesiyle kendine yer açan Şiî geleneğin önemli bir parçasını oluşturan Zeydiyye, ismi sık sık isyan hareketleri ile anılmakta olan Husilerin de dünya görüşlerini yansıtmaktadır.

2004 yılında başlayan Yemen'deki Husi isyanının arkasındaki örgütlü güç olan Husi hareketine göz atacak olursak; bir aile ismi olarak el-Husi ve çoğul olarak da "el-Hussiyyun" (Husiler) diye çağrılan bu ailenin yerleşim yerlerinin muhtemelen Yemen'in kuzeyindeki Amran vilayetine bağlı San'a-Sa'de yolu üzerindeki Hus şehriyle ilgisi olduğu düşünülmektedir. Türkçede genellikle Hutsi ya da Hutî şeklinde, İngilizcede ise Houthi olarak geçmektedir.

Yemen türküsünde geçen burası Muş'tur mu yoksa Huş mu? tartışmasına göre Huş şehir yolunun sarp ve tehlikeli olması nedeniyle bölgede güvenliği sağlamak üzere gelen Osmanlıların bu bölgede çok şehitler verdiği düşünüldüğünde, türküde geçen şehrin Huş olma ihtimali yüksektir (Büyükkara, 2011: 116).

Husiler ilk olarak bir parti kurmuş ve yaşadıkları bölgede bazı taleplerde bulunarak siyasi alanda boy göstermeye başlamışlardır. İsyancı Husîlerin de 1992'den beri Şiî-Zeydî üni-

versite gençliği arasında teşekkül eden bir grup olduğu varsayılmaktadır (<http://www.ekrembugraekin-ci.com/makale>). Zeydilerin yaklaşık 25 milyon olan Yemen nüfusun % 35-40'ını oluşturmakta olduğu bu oran içinde ise Husilerin yüzde 2'lik bir orana sahip olduğu ifade edilmektedir (Yaşaroğlu, 2012: 119).

En önemli Zeydi Husi örgütü, Şebâbü'l-Mü'min (İnançlı Gençler)'dir. Örgüt, Hüseyin Bedreddin el-Husi tarafından 1992'de Kuzey Yemen'de Sade'de, adından da anlaşılacağı üzere, bir gençlik örgütü olarak gençleri Zeydi inançları çerçevesinde yetiştirmek üzere kurulmuştur. Kısa sürede popülerlik kazanan grup 20 bin civarında öğrenciye ulaşmıştır. Husiler 2003'te Irak'ın ABD tarafından işgalinin ardından Amerikan karşıtı gösteriler düzenlemeye başlamış, 2004 yılında hükümet kuvvetleriyle çarpışarak ilk isyanı organize etmişlerdir (<http://ankarastrateji.org/yorum/eskinin-mutlu-arabistan-yemen/>). Sokak gösterilerinde Husilerin atkılarları ve Husi hareketiyle neredeyse özdeşleşen "Allahu Ekber, kahrolsun Amerika, kahrolsun İsrail, kahrolsun siyonizm, zafer İslam'ın!" sloganları, İran İslam Devrimi'nin meşhur sloganlarına benzemektedir (Büyükkara, 2011: 134).

Husiler Cumhurbaşkanı Ali Abdullah Salih'i kendi halkını öldüren bir tiran olduğu gerekçesiyle suçlamışlar ve Zeydilik inancına uygun olarak onun Haşimi sülalesinden olmadığını yani Hz. Peygamber'in (sav) soyundan gelmediği için imamlığının kabul edilemeyeceğini ifade etmişlerdir. Husi grupları, hükümeti kendi mezheplerine karşı ayrımcılık yapmakla suçlamışlar ve ana hatlarıyla Yemen içinde daha fazla özerklik talep etmişlerdir.

Kendisi de Zeydi kökenli olan Ali Abdullah Salih'in yönetimi ile Husiler

arasında, mezhepten değil ekonomik ve toplumsal eşitsizliklerden kaynaklanan çelişkilerin varlığı da bu sebeplerden birisidir. Husiler, hükümeti bölgelerine ekonomik olarak yatırım yapmamakla suçlamışlardır. Husiler, ekonomik ve toplumsal eşitsizliği yönetimin diktatör yapısından kaynaklanan yolsuzluklara, diktatör yönetimin varlığını ise Suudi Arabistan ve ABD himayesine bağlı görmüşlerdir. Yine Husi isyancılar hükümetin ABD ve İsrail'le birlikte hareket ettiğini ve Suudi Arabistan'ın mezhepsel ve politik faaliyetlerine destek verdiklerini ileri sürmüşlerdir.

Yukarıda sıralanan sebeplere ilaveten adalet ve yargı alanında yaşanan sıkıntılar da ayaklanmalarda önemli bir yer tutmaktadır diyebiliriz.

Husi hareketi günümüzde Ensarullah (Allah'ın Taraftarları) olarak tanınmaktadır. Husi direniş hareketi de, bu kalıp içerisinde yoluna devam etmektedir.

Husilere karşı, 2015 yılında Suudi Arabistan'ın başlattığı askeri harekâta ülkemiz destek vermiş ve seçimle işbaşına gelmiş Cumhurbaşkanı Hadi'nin ve meşru devlet otoritesinin ihya edilmesi yönünde görüş beyan edilmiştir (<http://www.mfa.gov.tr/no-94-26-mart-2015>).

Şu noktanın altını çizmek faydalı olacaktır ki Yemen'de son dönemde yaşanan olaylarla birlikte Husi Hareketi'nin, Yemen'de yaşayan bütün Şii tandanslı grupların temsilcisi olduğuna dair bir algı oluşturulmaya çalışılmaktadır. Ancak bunun yanıltıcı bir durum olduğunu belirtmek gerekir. Yemen iç dengelerinin anlaşılması açısından öncelikle Husiler'in, Şiiliğin farklı yorumu olan ülkedeki bütün Zeydi grupları temsil etmediğinin bilinmesi önemlidir (<http://tasam.org/files/pdf/raporlar/yemen>).

SONUÇ

Yemen’de yıllarca hatta kabaca yüz-yıldan fazla devam eden çatışma ve huzursuzluklar, ülkenin ekonomisini felce uğratmıştır. Devam eden bu kargaşa ve kaos ortamı halkın temel gıda maddelerine ve tıbbi ürünlere ulaşımında türlü sıkıntılar yaşamamasına neden olmuştur.

Bu bağlamda, Yemen halkının genelinin fakir, gençlerin yüzde 60’ının işsiz ve çoğunluğun okuma-yazma bilmediği de göz önüne alındığında, böyle bir toplumun geleceğinin nasıl şekilleneceği sorusu çok büyük önem arz etmektedir.

Birleşmiş Milletlere göre, Yemen’de 13 milyon kişi açlık tehlikesiyle karşı karşıya ve acil insani yardım malzemesine (içme suyu, barınma vb.) ihtiyaç duyuyor. 15 milyon kişinin de temel sağlık olanaklarına erişemediği, diyabet, kanser ve hipertansiyon ilaçlarının tamamen tükendiği ifade ediliyor. Yine her

Yemen’de iç savaş

*çatışmada ve savaşta olduğu gibi Yemen’deki çatışmaların mağduru-
nun çocuklar olduğu ve yaklaşık 7
milyon çocuğun korunmaya muhtaç
olduğu ve eğitim olanakların-
dan mahrum kaldığı belirtiliyor.*

*Kısacası, tarihte büyük medeni-
yetlerin yaşadığı ve zengin bir*

*ülke olarak anılan Yemen’in eski
müreffeh günlerine dönmesi ve
de istikrarlı bir ülke haline gel-
mesi için siyasi, ekonomik ve
sosyo-kültürel sorunların çözümü
daha uzun yıllar merak konusu
olmaya devam edecek gibi görü-
nüyor.*

KAYNAKÇA

- Yaşaroğlu, H. (2012). Zeydiyye’nin İmamet Görüşü Ve Diğer Bazı Mezheplerle İlişkileri, Yüksek Lisans Tezi, Gümüşhane Üniversitesi, 7-168
- Gökarp, Y. (2006). Zeydilik ve Yemen’de Yayılışı, Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi, 118-129
- Yeşilyurt, Y. (2007). Ali Emirî’nin Yemen Hâtrâtı, Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi, 21-23
- Karabulut, V. (2006). Meşihât Müsteşârî Hüseyin Kâmil Efendi’nin Yemen Hatıraları (1912-1913), Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniver, 9-11
- Gökarp, Y. (1999). Zeydilik ve Taberistan’da Yayılışı, Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, 146
- Gökarp, Y. (2007). Zeydiyye Mezhebinin Görüşleri, Kültürel Mirası ve İslam Düşüncesine Katkıları, *Çukurova Üniversitesi*, 95-112
- Toru, Ü. (2006). Ebû Muhammed El-Yemenî’nin “Akâidü’s-selâse Ve’s-Sebîn

- Fırka” Adlı Eseri ve İslam Mezhepleri Tarihi Açısından Önemi, Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, 18-155
- Yeşilyurt, Y. (2011). Yemen’de Osmanlı-İngiliz Mücadelesi (1871-1914), Doktora Tezi, Atatürk Üniversitesi, 23
- <http://www.mfa.gov.tr/no-94-26-mart-2015>
- Ümit, M. (2006). Kur’an’a Yönelik Tahrif İddialarına Zeydî Tepki, Hitit Üniversitesi, 65-80
- Gökarp, Y. (2013). Yemen’de Zeydi-Sünni İlişkilerinin Tarihi Arka Planı, e-makâlât Mezhep Araştırmaları, 87-114
- Büyükkara, M. A. (2013). İslam Kaynaklı Mezheplerin Ortadoğu’daki Coğrafi Dağılımı ve Tahmini Nüfusları, e-makâlât Mezhep Araştırmaları, 321-354
- Büyükkara, M. A. (2011). Sosyal, Siyasi ve Dini Yönleriyle Yemen Husi Hareketi, Divan Disiplinler Arası Çalışmalar Dergisi, 115-152
- İnternet: <http://www2.dsi.gov.tr/suyap.pdf>

- İnternet: Ekrem BuğraEkinci, Yemen’de Sular Hiç Durulmuyor, <http://www.ekrembugraekinci.com/makale>
- İnternet: <http://www.yemenkonsoloslugu.com/yemenhakkinda>
- İnternet: Yusuf Gökalp, Zeydiyye Mezhebinin Doğuşu, Teşekkül Süreci Ve Tarihçesi
- İnternet: Mehmet Ali Büyükkara, İslam Kaynaklı Mezheplerin Ortadoğu’daki Coğrafi Dağılımı ve Tahmini Nüfusları
- İnternet: <http://www.aljazeera.com/topics/country/yemen.html>
- İnternet: <http://www.trtturk.com/haber>
- İnternet: <http://www.aa.com.tr/tr/dunya/yemendesaldiri>
- İnternet: <http://www.ntv.com.tr/dunya/yemen>
- İnternet: <https://www.kizilay.org.tr/Haber/KurumsalHaber>
- İnternet: <http://www.trthaber.com/haber/dunya/yemen>
- İnternet: <http://tasam.org/files/pdf/raporlar/yemen>